

Ismertető a KGYTK mentorai számára a kgytk.hu honlap használatához

A Kutató Gyerekek Tudományos Konferenciája mentorainak tájékoztató anyaga

kgytk.hu

A megújult kgytk.hu honlap célja, hogy egy helyen tegye elérhetővé a Kutató Gyerekek Tudományos Konferenciájához kapcsolódó legfontosabb versenydokumentumokat, módszertani segédanyagokat, történeti forrásokat és gyakorlati útmutatókat. A honlap a mentor számára ezért nem egyszerűen tájékoztató felület, hanem olyan szakmai és módszertani tudástár, amely végigkísérheti a felkészítő munkát a témaválasztástól a pályamunka és a KGYTK Napló elkészítésén át egészen a konferencia-előadásig.

A felkészítés kiindulópontja: Versenykiírás és Versenyszabályzat

A mentor számára elsőként a Versenykiírás és a Versenyszabályzat tanulmányozása ajánlott. A versenykiírás röviden összefoglalja a KGYTK célját, a korosztályokat és kategóriákat, a verseny fordulóit, a pályamunka terjedelmét, a beadás módját és a továbbjutás rendjét. A részletes versenyszabályzat ennél jóval többet ad: bemutatja a KGYTK pedagógiai célrendszerét, a mentor szerepét, a pályamunkával szembeni tartalmi és formai követelményeket, az értékelés szempontjait, a KGYTK Napló használatát, valamint a mesterséges intelligencia alkalmazásának szabályait.

A szabályzat egyik fontos új eleme, hogy a KGYTK nem tiltja a mesterséges intelligencia használatát, ugyanakkor annak alkalmazását átláthatóvá, ellenőrizhetővé és etikussá kívánja tenni. A diák feladata nem az AI által előállított szöveg egyszerű átvétele, hanem az információk ellenőrzése, értelmezése, a saját kérdések és döntések kialakítása, valamint annak dokumentálása, hogy mikor és milyen célból használt mesterséges intelligenciát.

A „Mentoroknak” oldal – a KGYTK módszertani könyvtára

A Mentoroknak menüpont a felkészítő pedagógus számára a honlap egyik legfontosabb része. Itt található több olyan alaplunka, amelyből megismerhető a KGYTK pedagógiai háttere, fejlődése és gyakorlati módszertana.

A KGYTK 10 éves fejlesztésének önkontrollos hatásvizsgálata és eredményei című kötet bemutatja a KGYTK hosszabb távú pedagógiai fejlődését, a pályamunkák, prezentációk, tanulói életutak, mentorok és intézmények vizsgálatának eredményeit, valamint a program továbbfejlesztésének irányait. Segít megérteni, hogy a KGYTK nem pusztán verseny, hanem több évtizedes fejlesztésre és pedagógiai tapasztalatokra épülő tehetséggondozási rendszer.

A Tudományos diákkör az általános iskolákban – a diákkör létrehozása és működtetése című módszertani kötet már közvetlenebbül a gyakorlati munkát segíti. Foglalkozik a tudományos diákkör pedagógiájával, a tanulói tevékenységekkel, az ismeretterjesztő munka és a mikrokutatás módszereivel, a forráshasználattal, a pályamunka elkészítésével, valamint az előadásra és a zsűri kérdéseire történő felkészítéssel. A mentor számára ez tekinthető az egyik alapvető KGYTK-módszertani kézikönyvnek.

Zsolnai József Kutatói utánpótlás már tízéves kortól című tanulmánya azt a tudománypedagógiai gondolatot alapozza meg, amelyből a KGYTK kinőtt: megfelelő pedagógiai irányítás mellett már az általános iskolás korosztály is bevezethető a tudományos gondolkodásba és alkotómunkába.

A TDK lehetőségei az általános iskolai tehetséggondozásban a kezdeti zalabéri empirikus mikrokutatások tapasztalatait mutatja be. Különösen értékes a mentor számára, mert már a korai kísérletekben megjelenik a tanuló és a felkészítő pedagógus együttműködése, a kutatási napló, a konzultáció, a forrásgyűjtés, az empirikus vizsgálat és a konferencia-előadás egymásra épülő rendszere.

A Tudománypedagógia és alkalmazása a közoktatás keretei között című újabb tanulmány pedig a KGYTK múltját, jelenét és lehetséges jövőjét a Zsolnai-féle tudománypedagógiai örökség összefüggésében mutatja be.

A KGYTK Napló – a kutatási folyamat dokumentálása

A mentorok és a tanulók számára egyaránt fontos a honlapról letölthető két KGYTK Napló-sablon. A KGYTK Napló 1. a hagyományos nyomtatott és elektronikus forráshasználatot dokumentálja: a témaválasztást, a kérdésfelvetést, a feltételezéseket, az alkalmazott módszereket, a forrásokat, az adatok feldolgozását, a következtetéseket és az etikai szempontokat.

A KGYTK Napló 2. kifejezetten az MI-használat dokumentálására készült. A tanuló feljegyzi, milyen AI-eszközt használt, mire használta, milyen kérdést vagy promptot adott, mit kapott válaszként, hogyan használta fel azt, illetve ellenőrizte-e az AI által közölt információkat és forrásokat. A Napló lényege tehát nem az adminisztráció, hanem annak bemutatása, hogy a gondolkodási és alkotási folyamat valóban a tanulóé maradt.

A sablonok kitöltését ezért nem a pályamunka végén célszerű elkezdni, hanem már a kutatás kezdetétől, folyamatosan vezetni. A honlap is hangsúlyozza, hogy a Napló később a zsűri pályamunka készítésére vonatkozó kérdéseinek megválaszolásához nyújt segítséget.

Mesterséges intelligencia a mentori munkában

Az „MI alkalmazásának tervezéséhez” című dokumentum két külön útvonalat kínál: az ismeretterjesztő, illetve a kutatómódszertani pályamunka mentorálásához. A témaválasztástól indul, majd végigvezet a szakirodalom keresésén és ellenőrzésén, a kérdés- vagy problémafelvetésen, a téma szűkítésén, az ismeretek rendszerezésén, az empirikus vizsgálat lehetőségein és végül a pályamunka szerkezetének megtervezésén. Lényeges elve, hogy az AI a tervezés és gondolkodás segítője, nem pedig a tanuló helyett dolgozó szerző.

A mentorok számára különösen ajánlott, hogy ezt követően nyissák meg a Gyerekeknek menüpontban található „Hogyan használd az AI-t a kutatásodhoz?” interaktív segédanyagot. Érdekes egyszer valóban „tanulói szerepbe lépve” végigmenni rajta. Az útmutató három külön utat kínál: társadalomtudományi kutatáshoz, ismeretterjesztő pályamunkához és természettudományos kutatáshoz. A lépések tudatosan váltakoznak az „AI feladat” és a „Te dolgozol” szakaszok között. Ez a szerkezet nagyon jól érzékelteti azt a pedagógiai alapelvet, hogy az AI javasolhat, rendszerezhet és segíthet, de az ellenőrzés, a választás, az értelmezés, a mérés, a megfigyelés és a végső alkotás a tanuló feladata.

A természettudományi útvonal külön figyelmet fordít a biztonságra is: az AI által javasolt kísérleti vagy mérési eljárást nem szabad automatikusan végrehajtani, azt a mentornak vagy más felnőttnek előzetesen ellenőriznie kell.

„Próbálkozások a MI alkalmazására” – konkrét példák

A honlap nemcsak elméleti útmutatót ad, hanem több konkrét próbát is bemutat. Az 5. osztályos „Ókori kultúrák hajviselete”, a 6. osztályos anyagvizsgálati, a 7. osztályos „Gyógyító fák”, valamint a 8. osztályos ökológiai projekt azt szemléltetik, hogyan épülhet egymásra egy AI-val folytatott párbeszéd

során a témakeresés, a forrásgyűjtés, a kérdésfelvetés, a kutatási módszer kialakítása és a pályamunka tervezése. Ezeket nem kész pályamunka-mintaként, hanem tanulási és kísérletezési anyagként érdemes olvasni: jól megfigyelhető rajtuk az is, mikor kell az AI válaszát ellenőrizni, pontosítani vagy továbbgondolni.

A KGYTK szakmai háttere, eredményei és hagyományai

A honlap Referenciák és Archívum része a KGYTK tágabb szakmai környezetébe enged betekintést. Megismerhetők a korábbi nyertes pályázatok, a KGYTK-hoz kapcsolódó könyvek és folyóiratcikkek, a referenciantézmények, valamint a referenciantézményi hálózat működésének és elismerési rendszerének dokumentumai. Ezekből jól kirajzolódik, hogy a KGYTK mögött nem egyetlen intézmény elszigetelt kezdeményezése, hanem hosszú idő alatt kialakult pedagógiai és intézményi hálózat áll.

A Mester és tanítványa díj oldal a KGYTK egyik alapvető szemléletét is kifejezi: a tanulói teljesítmény mellett a program értéknek tekinti a hosszú távú, eredményes mentori munkát. Az oldal több évre visszamenően őrzi az elismert pedagógusok nevét és a nekik adományozott díjakat, díjokleveleket.

Az archívumban található Tehetségnapok és KGYTK Referenciantézmények konferenciája menüpontok előadások, meghívók, szakmai beszámolók és korábbi konferenciaanyagok segítségével dokumentálják a KGYTK közösségének módszertani együttműködését és tudásmegosztását.

Mit jelent mindez a mentor számára?

A kgytk.hu anyagai alapján a KGYTK mentor szerepe jóval több annál, mint hogy „segítsen megírni” egy versenydolgozatot. A mentor feladata olyan tanulási és kutatási folyamat kialakítása, amelyben a gyermek maga kérdez, maga keres, maga vizsgál, maga mérlegel és maga alkot, miközben megtanulja a tudományos források kritikus használatát, az etikus hivatkozást, a kutatási módszerek alapjait és saját eredményeinek bemutatását.

A mesterséges intelligencia megjelenésével ez a mentori szerep még fontosabbá válik. A cél nem az AI elutasítása, és nem is a korlátlan használata, hanem annak megtanítása, hogyan válhat az AI ellenőrzött, dokumentált és etikus gondolkodási segédeszközzé, miközben a pályamunka valódi értéke továbbra is a gyermek kíváncsisága, saját gondolkodása, saját tapasztalata és alkotó munkája marad.

Javasolt bejárás sorrend a mentoroknak

1. Versenykiírás
2. Versenyszabályzat
3. Mentoroknak
4. MI alkalmazásának tervezéséhez
5. Gyerekeknek / „Hogyan használd az AI-t a kutatásodhoz?”
6. KGYTK Naplók
7. MI-próbák
8. Referenciák és Archívum

Ebben a sorrendben a honlap anyagai nem különálló dokumentumokként, hanem egymásra épülő mentori felkészítő rendszerként használhatók.

Zalabér, 2026. május 12.

Kiss Albert

a KGYTK elnöke

Forrás és további információ: <https://kgytk.hu/>